

10-lat koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego

W maju 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Członkostwo w Unii Europejskiej stworzyło jej obywatelom szereg możliwości przemieszczania się, zamieszkiwania, podejmowania zatrudnienia oraz prowadzenia działalności gospodarczej na jej obszarze. Konsekwencje wykorzystania tych możliwości przeniesione zostały automatycznie m.in. na sferę zabezpieczenia społecznego. Migracje oraz podejmowanie zatrudnienia przez obywateli na całym obszarze UE nie byłyby tak atrakcyjne, jeśli wiązałyby się z pozbawieniem praw związanych z dotychczasowym podleganiem systemowi ubezpieczenia społecznego w innym państwie.

To zrodziło potrzebę stworzenia takich regulacji prawnych, które umożliwiłyby sumowanie wszystkich okresów podleganiu ubezpieczeniu społecznemu w poszczególnych krajach, w celu nabycia i zachowania praw do świadczeń społecznych, jak również wypłatę tych świadczeń osobom zamieszkującym w dowolnym państwie członkowskim. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to regulacje prawne, które uzupełniają prawo wewnętrzne danego państwa, chroniąc osoby wykonujące pracę za granicą przed utratą ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego. Koordynacja jest gwarancją realizacji zasady swobodnego przepływu osób.

Jedną z podstawowych zasad obowiązujących w Unii Europejskiej jest zasada swobodnego przepływu osób. Zasada ta stała się podstawą wprowadzenia koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Dzięki zasadom koordynacji obywatele Wspólnoty otrzymują pomoc bez względu na to, w jakim kraju UE przebywają, a w jakim pozostali członkowie rodziny.

Od dziesięciu lat Marszałek Województwa Świętokrzyskiego pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób z terenu województwa świętokrzyskiego w granicach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii.

Zadanie na samorząd województwa nakłada ustawa o świadczeniach rodzinnych. Marszałek realizuje za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

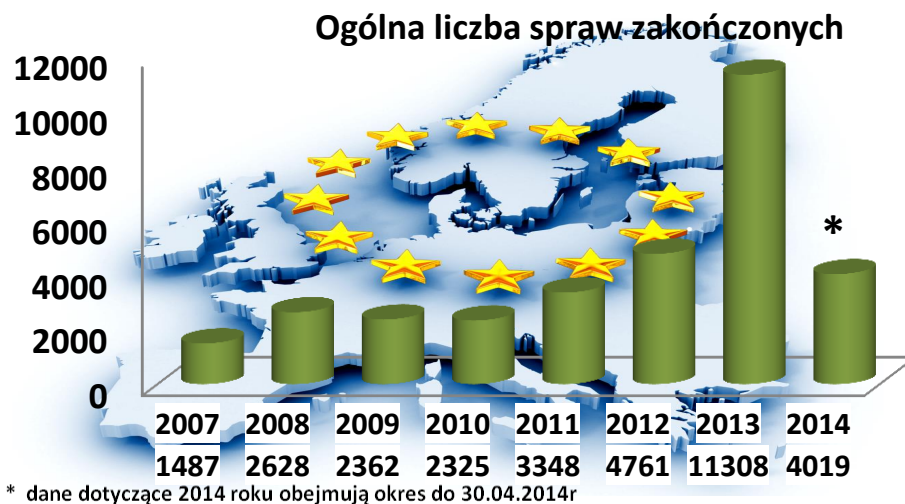
Dziesięcioletni okres realizacji zadania z zakresu koordynacji świadczeń rodzinnych to proces złożony, pracochłonny i skomplikowany pod względem prawnym. W okresie od 01.05.2004 roku do 30.04.2014 roku w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń rodzinnych w Województwie Świętokrzyskim do ROPS wpłynęło łącznie **35 077** spraw.

Liczba spraw wpływających w latach 2004-2008 wykazywała tendencję rosnącą. W latach 2009-2010 nastąpił spadek liczby spraw, natomiast od 2011 roku obserwujemy ponowny wzrost liczby spraw. W 2013 roku w porównaniu do 2011 roku ogólna liczba przyjętych spraw zwiększyła się o **285%**, a w stosunku do 2012 roku liczba ta wzrosła o **104%**.

W 2013 roku liczba spraw wpływających na potrzeby instytucji zagranicznych wzrosła o **95 %** w stosunku do 2011 roku i o **52%** w stosunku do 2012 roku.

Nieco inna sytuacja wystąpiła w przypadku liczby spraw wpływających dotyczących postępowania administracyjnego rozpatrywanych na gruncie prawa polskiego, gdyż w latach 2004-2006 nie występowały sprawy dotyczące postępowania administracyjnego rozpatrywane na gruncie prawa polskiego. Tego typu sprawy pojawiły się w 2007 roku. Związane jest to ze zmianą ustawy o świadczeniach rodzinnych, która weszła w życie w 2007 roku. Zmiana ta spowodowała, że to Marszałek Województwa stał się organem właściwym do wydawania decyzji w sprawach w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Porównując okres ostatnich trzech lat zauważamy, iż w 2013 roku liczba spraw przyjętych dotyczących postępowania administracyjnego rozpatrywanych na gruncie prawa polskiego wzrosła o **522 %** w stosunku do 2011 roku i o **134%** w stosunku do 2012.

Analogicznie jak w przypadku spraw wpływających najczęściej spraw zakończonych w pierwszych latach obecności Polski w Unii Europejskiej przypada na 2008 rok. Zdecydowanie największa liczba spraw zakończonych wystąpiła w 2013 roku, kiedy to zwiększyła się o **237 %** w stosunku do 2011 roku i o **137%** do 2012 roku.

Jednym z zadań, które należą do Marszałka Województwa jest wydawanie decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego. Ogólna liczba wydanych decyzji administracyjnych w latach 2004-2014 wyniosła **12 178**.

Liczba wydanych decyzji administracyjnych wykazuje stałą tendencję wzrostową. Najbardziej zauważalny wzrost nastąpił w 2013 roku, kiedy to w stosunku do roku poprzedniego liczba zwiększyła się o **85%**, a w stosunku do 2011 roku o **159%**. Wyjątek od stanowił rok 2010, w którym to odnotowano minimalny spadek liczby wydanych decyzji.

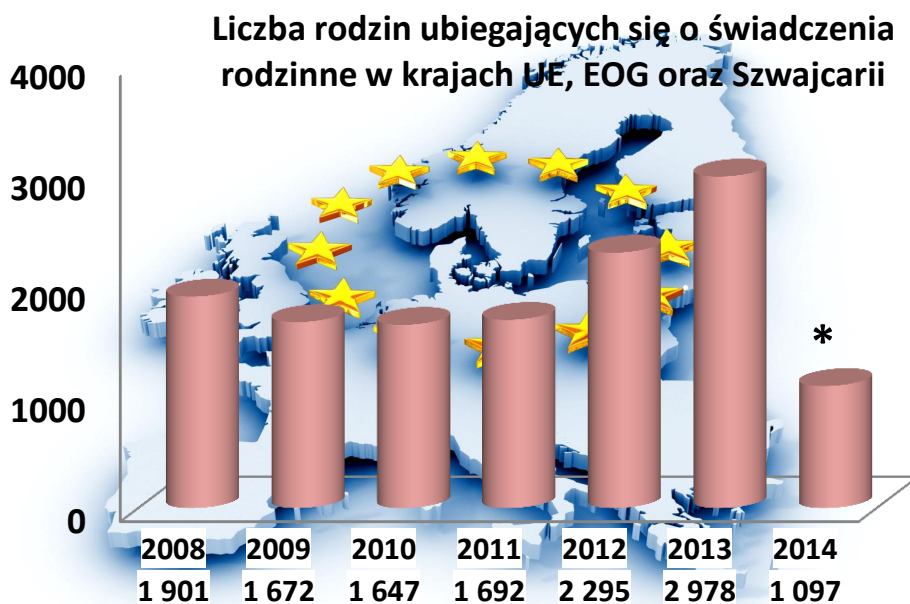
* dane dotyczące 2014 roku obejmują okres do 30.04.2014r

Kolejne zadanie Marszałka Województwa w ramach koordynacji świadczeń to ustalenie kwot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych na terenie RP.

W okresie od 01.01.2008r. do 30.04.2014r. łączna kwota ustalonych nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych na terytorium RP wyniosła **4 177 867,00 zł**. Najwyższą łączną kwotę ustalono w 2009 roku – ponad milion złotych. Było to efektem znacznego wzrostu liczby wpływających spraw dotyczących postępowania administracyjnego rozpatrywanych na gruncie prawa polskiego, w związku ze zmianą ustawy o świadczeniach rodzinnych, która weszła w życie w 2007 roku. W kolejnych dwóch latach analogicznie do ilości spraw kwoty ustalonych nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych kształtowały się na niższym poziomie, natomiast od 2012 roku odnotowujemy stały wzrost. W 2013 roku było o **69 %** więcej nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych niż w 2012 roku.

Łączna kwota umorzonych nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w okresie 01.01.2008r. do 30.04.2014r. wyniosła **364 063, 00 zł**. Oznacza to, że umorzono 9% wszystkich ustalonych za nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.

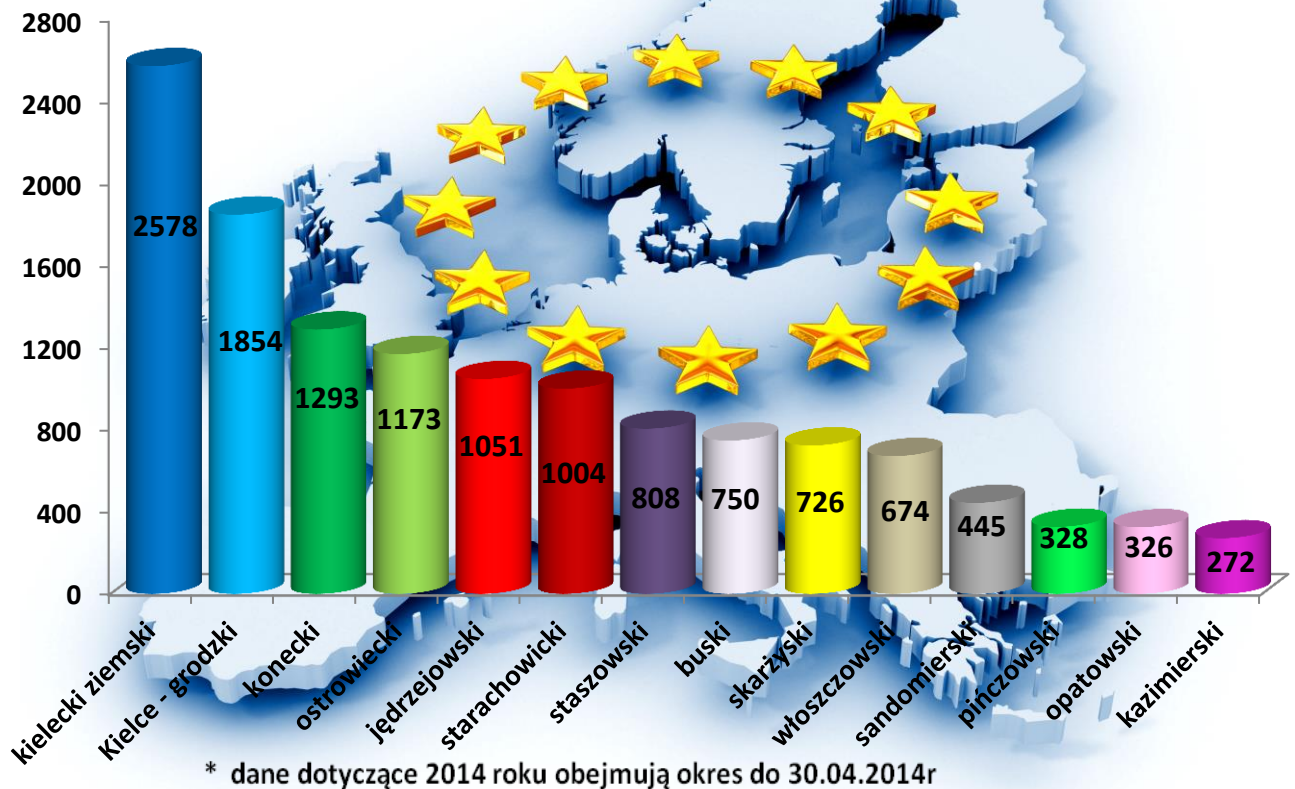
W okresie od 1 stycznia 2008 roku do 30 kwietnia 2014 roku do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej wpłynęły sprawy dotyczące łącznie **13 282** rodzin w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego.

* dane dotyczące 2014 roku obejmują okres do 30.04.2014r

W latach 2008-2014 roku największa liczba rodzin ubiegających się o świadczenia rodzinne w krajach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii pochodzi z powiatów: kieleckiego, miasta Kielce, koneckiego, ostrowieckiego i jędrzejowskiego. Najmniejsza liczba rodzin pochodzi z powiatów: kazimierskiego, opatowskiego i pińczowskiego.

Zestawienie powiatów pod względem rodzin ubiegających się o świadczenia rodzinne w krajach UE, EOG oraz Szwajcarii (łącznie w latach 2008-2014*)

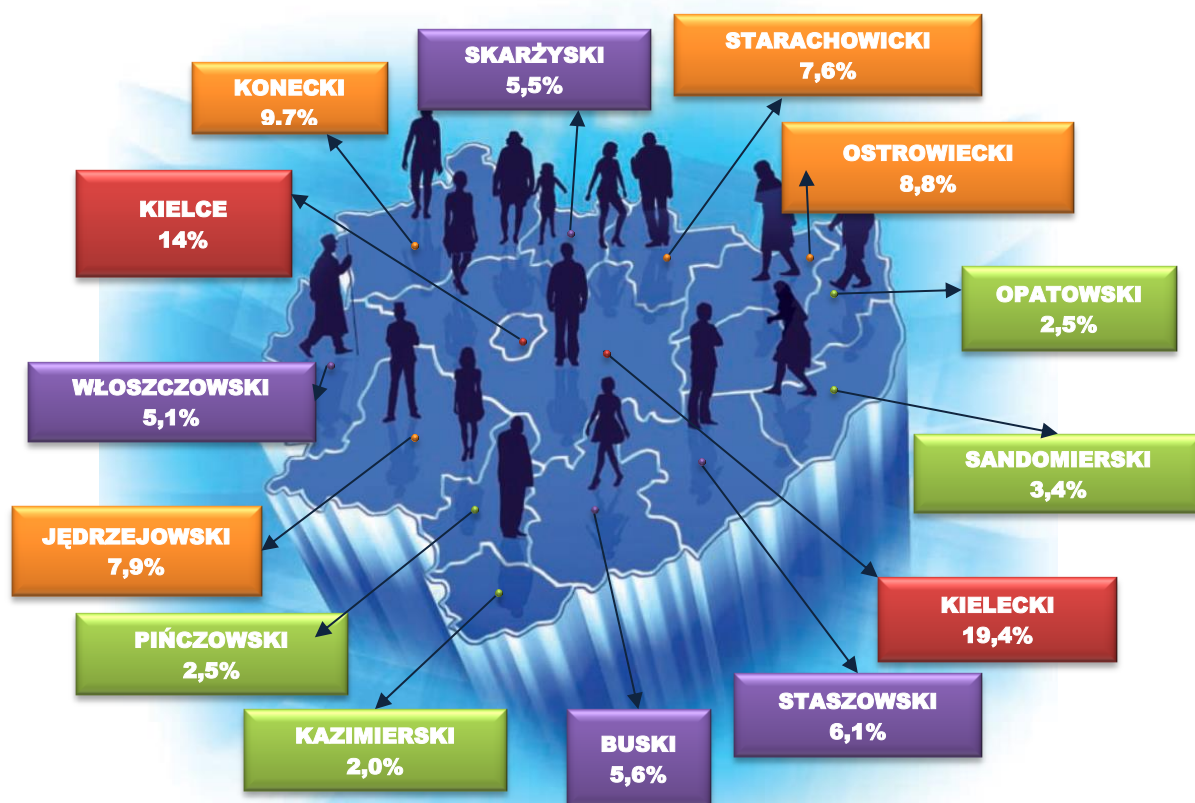

Największe nasilenie wyjazdów wśród rodzin z terenu regionu świętokrzyskiego, które ubiegają się o świadczenia rodzinne w krajach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii na przestrzeni dekady obserwujemy w Kielcach (co stanowi 14% wyjazdów rodzin z całego województwa świętokrzyskiego) oraz w powiecie kieleckim. Łącznie 19 gmin powiatu kieleckiego to niemal 20% wyjazdów rodzin z całego województwa świętokrzyskiego.

Wysoki wskaźnik migracji wśród rodzin ubiegających się o świadczenia rodzinne za granicą Polski odnotowuje również północna część województwa z takimi powiatami jak: konecki (9,7%), ostrowiecki (8,8%) i starachowicki (7,6%) oraz zlokalizowane w południowej części województwa powiaty: jędrzejowski (7,9%) i staszowski (6,1%).

Średni poziom to zachodnia i południowo - wschodnia część województwa z powiatami: buskim (5,6%), włoszczowskim (5,1%), i sandomierskim (3,4%) oraz zlokalizowany w północnej części województwa powiat skarżyski (5,5%).

Południowa i wschodnia część województwa, czyli takie powiaty jak pińczowski (2,5%), kazimierski (2%) i opatowski (2,5%) to obszary o silnych tradycjach rolniczych i sadowniczych oraz niezmiennie najmniejszej liczbie rodzin, które starają się o świadczenia rodzinne poza granicami Polski.

Liczba rodzin ubiegających się o świadczenia rodzinne w krajach UE, EOG oraz Szwajcarii łącznie w latach 2008-2014* – zestawienie procentowe, powiaty województwa świętokrzyskiego

Zadanie wymaga dużego nakładu pracy i zaangażowania wszystkich pracowników realizujących je – zarówno Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, jak i w gminach województwa świętokrzyskiego oraz instytucjach współpracujących.

*Barbara
Jakacka-Green
Dyrektor
Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej*